

Memo

Aan
Algemeen bestuur

Datum
26 maart 2026

Inleiding

Tijdens de behandeling van de [verordening financieel beleid, beheer en organisatie AGV 2025](#) (verder te noemen “de financiële verordening”) in de commissie Middelen op 12 juni 2025 is toegezegd (T25.56) om middels een memo toelichting te geven op de vraag hoe in de praktijk de artikelen 9 en 10 van de financiële verordening vorm wordt gegeven. Voor een beter begrip is ook artikel 8 opgenomen in de toelichting.

Contactpersoon
W. Jonk
wil.jonk@waternet.nl

Onderwerp
Werking artikel 8, 9 en 10 van de [verordening financieel beleid, beheer en organisatie AGV 2025](#)

In het eerste deel van dit memo wordt antwoord gegeven op de vraag van de commissie over de werking van de artikelen in de praktijk. In de bijlage treft u een tabel met de vergelijking van de werking van art. 9 verordening financieel beleid, beheer en organisatie bij Nederlandse waterschappen. Het memo sluit af met een toelichting op een voorstel tot aanpassing van artikelen 9 en 10 die in het najaar van 2026 wordt aangeboden aan het Algemeen bestuur.

Werking huidige artikelen 8, 9 en 10 in de praktijk

De hoofdregel is dat het Algemeen Bestuur het zogenaamde budgetrecht heeft zoals opgenomen in artikel 99 van de Waterschapswet. Via het Waterschapsbesluit is het budgetrecht praktisch vertaald in de financiële verordening. De hoofdregel voor de uitvoering van de begroting door het Dagelijks Bestuur is opgenomen in artikel 8 van de financiële verordening:

Artikel 8 Uitvoering begroting

1. Het dagelijks bestuur zorgt voor het per programma verzamelen en vastleggen van gegevens over de doelstellingen en beoogde te bereiken effecten, de middeleninzet, de maatregelen die getroffen zijn, de prestaties die geleverd worden en de baten en lasten die gemaakt worden, opdat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur, kunnen worden getoetst.
2. Het dagelijks bestuur zorgt ervoor dat de lasten van de programma's en de investeringsuitgaven, zoals geautoriseerd door het algemeen bestuur, met inachtneming van artikel 9, niet worden overschreden.
3. Het dagelijks bestuur zorgt ervoor dat de baten, waaronder de dekkingsmiddelen die zijn opgenomen in de raming van de belastingopbrengsten en de inkomsten die in investeringskredieten zijn opgenomen, zoals geautoriseerd door het algemeen bestuur, met inachtneming van artikel 9, niet worden onderschreden.

Toelichting op artikel 8

Artikel 8, lid 2 stelt als hoofdregel dat het Dagelijks Bestuur de lasten van de programma's/effecten en de investeringen NIET mag overschrijden. En lid 3 stelt dat baten van programma's en investeringen NIET mogen worden onderschreden. Voor zowel lid 2 als lid 3 geldt dat een uitzondering op deze hoofdregel is opgenomen in artikel 9.

Memo

Uitzondering op de hoofdregel wordt gevormd door artikel 9 waarbij het DB ruimte heeft gekregen van het AB om de begroting bij de uitvoering van de taken, onder voorwaarden, beperkt te over/onderschrijden:

Datum
15 april 2026

Pagina
2 van 8

Artikel 9 Ruimte bij begrotingsuitvoering

1. Het dagelijks bestuur is bevoegd overschrijding van geautoriseerde lasten en geautoriseerde kapitaallasten van geraamde uitgaven voor investeringen en onderschrijding van geautoriseerde baten en geautoriseerde kapitaallasten van geraamde inkomsten voor investeringen te dekken uit het bedrag voor onvoorzien uit de begroting.
2. Het dagelijks bestuur is bevoegd de geraamde lasten van een programma met 10% tot een maximum van € 250.000 van de geraamde lasten te overschrijden en de geraamde baten van een programma met 10% tot een maximum van € 250.000 van de geraamde baten te onderschrijden zonder toestemming vooraf van het algemeen bestuur als de middeleninzet past binnen het vastgestelde beleid en als de hiervoor benodigde financiële ruimte elders binnen hetzelfde programma kan worden gevonden. Een dergelijk feit wordt tijdig achteraf binnen het begrotingsjaar aan het algemeen bestuur gerapporteerd.
3. Het dagelijks bestuur is bevoegd de voor een investering in het krediet geraamde uitgaven met 10% tot een maximum van € 250.000 van de geraamde uitgaven te overschrijden en de in het krediet geraamde inkomsten met 10% tot een maximum van € 250.000 van de geraamde inkomsten te onderschrijden zonder toestemming vooraf van het algemeen bestuur als deze mutaties passen binnen het vastgestelde beleid en als de hiervoor benodigde financiële ruimte (de extra kapitaallasten) elders binnen het programma waartoe de investering behoort, kan worden gevonden. Een dergelijk feit wordt tijdig achteraf aan het algemeen bestuur gerapporteerd.

Toelichting op artikel 9:

De begroting bevat verwachtingen over baten en lasten in een volgend jaar. Deze verwachtingen worden opgenomen in ramingen in de begroting. Door allerlei ontwikkelingen en omstandigheden is het mogelijk dat de realisatie van ramingen afwijkt of gaat afwijken van de verwachte ramingen. Het is niet realistisch om te veronderstellen dat de begroting voor de volle 100% wordt uitgevoerd volgens de verwachtingen die bijna een jaar eerder zijn opgetekend. Daarbij heeft AGV inmiddels een omzet van ruim € 350 miljoen waardoor het niet efficiënt is om het AB voor elke euro afwijking vooraf te informeren. Dat vormt de argumentatie waarom artikel 9 het DB enige ruimte geeft om vooraf, zonder toestemming van het AB, de begroting beperkt te over- en/of onderschrijden. Deze afwijkingen van de begroting gelden per programma/effect of per investering en niet per budget. Het gaat dus om de afwijkingen van alle budgetten binnen eenzelfde programma/effect. De afwijking dient te passen binnen het vastgestelde beleid van het programma zoals dat is opgenomen in de begroting.

Lid 1 geeft het Dagelijks Bestuur de ruimte om overschrijdingen van lasten en onderschrijvingen van baten te dekken uit de post onvoorzien die in de begroting 2025 en 2026 is opgenomen voor € 100.000.

Memo

Lid 2 geeft het DB de ruimte om de geraamde lasten in de exploitatie van een programma te overschrijden met 10% tot een maximum van € 250.000. Hetzelfde geldt voor de baten maar dan om deze te onderschrijden met 10% tot een maximum van € 250.000. Van belang is dat de grenzen gelden per programma, dat de over- en/of onderschrijdingen passen binnen het vastgestelde beleid en dat de financiële ruimte of dekking van de over- en/of onderschrijding elders binnen hetzelfde programma moet worden opgevangen.

Lid 3 geeft het DB dezelfde ruimte als in lid 2, maar dan voor de investeringen. De afwijking dient te passen binnen het vastgestelde beleid van het programma waartoe de investering behoort en dat de financiële ruimte of de dekking elders binnen hetzelfde programma kan worden opgevangen.

Voor alle over- en onderschrijdingen in de exploitatie (lid 2) en voor investeringen (lid 3), geldt dat het DB de over- en/of onderschrijdingen tijdig, dat wil zeggen binnen het begrotingsjaar rapporteert aan het AB. Artikel 10 van de financiële verordening regelt de informatieplicht van het DB naar het AB over afwijkingen in de realisatie van exploitatie en investeringen ten opzichte van de vastgestelde begroting:

Datum

15 april 2026

Pagina

3 van 8

Memo

Artikel 10 Informatieplicht, tussentijdse rapportage en begrotingswijzigingen

1. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur tijdig als de realisatie van het beleid in betekende mate afwijkt van hetgeen in de begroting is opgenomen.
2. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur als het verwacht, dat de lasten van een programma de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden, de investeringsuitgaven van een investeringskrediet de geautoriseerde investeringsuitgaven dreigen te overschrijden, de baten van een programma de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijden of de investeringsinkomsten van een investeringskrediet de geautoriseerde investeringsinkomsten dreigen te onderschrijden.
3. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur als het verwacht, dat de lasten van een programma de geautoriseerde lasten dreigen te onderschrijden, de investeringsuitgaven van een investeringskrediet de geautoriseerde investeringsuitgaven dreigen te onderschrijden, de baten van een programma de geautoriseerde baten dreigen te overschrijden of de investeringsinkomsten van een investeringskrediet de geautoriseerde investeringsinkomsten dreigen te overschrijden.
4. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur door middel van tussentijdse rapportages.
5. De inrichting van de tussentijdse rapportages sluit aan bij de programma-indeling van de begroting.
6. De tussentijdse rapportages gaan in op afwijkingen van betekende mate, zowel wat betreft de doelstellingen en effecten die bereikt worden, als de middeleninzet, de maatregelen die getroffen en de prestaties die geleverd worden.
7. In de tussentijdse rapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van een programma van meer dan 10% met een ondergrens van € 250.000 gemeld. Voor de uitgaven en inkomsten van investeringskredieten in de begroting geldt dat afwijkingen groter dan € 250.000 (exclusief loon- en prijsstijgingen) per investering moeten worden gemeld.
8. In de tussentijdse rapportages doet het dagelijks bestuur als dat noodzakelijk is voorstellen voor wijziging van de geautoriseerde budgetten en (meerjarige) investeringskredieten en voor bijstellingen van het beleid. Waar nodig legt het dagelijks bestuur een voorstel tot begrotingswijziging voor.

Datum

15 april 2026

Pagina

4 van 8

Memo

Toelichting op artikel 10:

Het DB informeert het AB tijdig over afwijkingen in de realisatie. Afwijkingen worden indien mogelijk zoveel als mogelijk vooraf gedeeld met het AB, maar door omstandigheden gebeurt dat soms achteraf. Artikel 9 lid 2 geeft het DB de mogelijkheid om afwijkingen achteraf te delen met het AB. Achteraf delen is wel onder de voorwaarde dat het informeren nog tijdens het kalenderjaar gebeurt en dat dit plaatsvindt via een tussentijdse rapportage zoals artikel 10 lid 4 voorschrijft. Het DB doet, zoals artikel 10 lid 8 voorschrijft, als dat noodzakelijk is, voorstellen voor wijziging van de geautoriseerde budgetten en (meerjarige) investeringskredieten en voor bijstellingen van het beleid. Waar nodig legt het dagelijks bestuur een voorstel tot begrotingswijziging voor.

Datum

15 april 2026

Pagina

5 van 8

Voorstellen tot aanpassing van de artikelen 9 en 10

Aanpassing artikel 9

In de praktijk is gebleken dat de uitvoering van de artikelen 9 en 10 tot enige verwarring heeft geleid. Met name bij artikel 9 lid 2 geldt dat het DB ruimte heeft voor een overschrijding tot maximaal € 250.000, mits dat wordt opgevangen binnen hetzelfde programma. En voor artikel 9 lid 3 geldt dit per investering. De verwarring is opgetreden door de voorwaarde om de overschrijding te compenseren binnen hetzelfde programma. Bij een overschrijding in een programma die wordt gecompenseerd voor hetzelfde bedrag binnen datzelfde programma, is er onder de streep immers geen sprake van een overschrijding in dat programma. De overschrijding wordt immers gecompenseerd. Hierdoor geven lid 2 en lid 3 van artikel 9 feitelijk geen ruimte aan het DB.

Om dit manco te herstellen wordt voorgesteld om de ruimte voor het overschrijden niet alleen te zoeken binnen hetzelfde programma, maar binnen de gehele begroting. Hiermee wordt het DB de (beperkte) ruimte gegeven die oorspronkelijk was bedoeld met artikel 9. Onderaan de streep wordt door de compensatie binnen de begroting, het begrotingstotaal niet overschreden, waarmee recht wordt gedaan aan het budgetrecht van het AB. Als extra voorwaarde is in artikel 9 een lid 4 opgenomen die stelt dat de bevoegdheid tot het overschrijden van de begroting, niet kan worden gemandateerd door het DB aan de ambtelijke afdelingen. De voorgestelde aanpassing leidt tot de volgende voorgestelde redactie van artikel 9:

Huidig artikel 9 te vervangen voor:

1. Ongewijzigd
2. Het dagelijks bestuur is bevoegd de geraamde lasten van een programma met 10% tot een maximum van € 250.000 van de geraamde lasten te overschrijden en de geraamde baten van een programma met 10% tot een maximum van € 250.000 van de geraamde baten te onderschrijden zonder toestemming vooraf van het algemeen bestuur als de middeleninzet past binnen het vastgestelde beleid en als de hiervoor benodigde financiële ruimte elders **binnen de begroting** kan worden gevonden. Een dergelijk feit wordt tijdig achteraf binnen het begrotingsjaar aan het algemeen bestuur gerapporteerd.
3. Het dagelijks bestuur is bevoegd de voor een investering in het krediet geraamde uitgaven met 10% tot een maximum van € 250.000 van de geraamde uitgaven te overschrijden en de in het krediet geraamde inkomsten met 10% tot een maximum van € 250.000 van de geraamde inkomsten te onderschrijden

Memo

zonder toestemming vooraf van het algemeen bestuur als deze mutaties passen binnen het vastgestelde beleid en als de hiervoor benodigde financiële ruimte (de extra kapitaalasten) elders **binnen de begroting** kan worden gevonden. Een dergelijk feit wordt tijdig achteraf aan het algemeen bestuur gerapporteerd.

- 4. De bevoegdheden in lid 2 en lid 3 van dit artikel kunnen niet gemandateerd worden.**

Datum

15 april 2026

Pagina

6 van 8

Aanpassing artikel 10

In het huidige lid 7 van artikel 10 is opgenomen dat voor de uitgaven en inkomsten van investeringskredieten in de begroting, geldt dat afwijkingen groter dan € 250.000 (exclusief loon- en prijsstijgingen) per investering moeten worden gemeld. Voorgesteld wordt om in artikel 10 lid 7 de toevoeging “exclusief loon- en prijsstijgingen” te verwijderen ter voorkoming van onduidelijkheden. Loon- en prijsstijgingen kunnen namelijk ook zorgen voor overschrijdingen die daardoor geen recht doen aan het budgetrecht van het AB. Zonder artikel 10 te herhalen is de rode draad van artikel 10 dat het budgetrecht van het AB leidend is. Het DB dient tijdig, dat wil zeggen tijdens het lopende begrotingsjaar, via tussentijdse rapportages te rapporteren naar het AB als de realisatie afwijkt van de begroting, ook als dat geldt voor de gevolgen van loon- en prijsstijgingen van investeringen.

Artikel 10 lid t te vervangen voor:

7. In de tussentijdse rapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van een programma van meer dan 10% met een ondergrens van € 250.000 gemeld. Voor de uitgaven en inkomsten van investeringskredieten in de begroting geldt dat afwijkingen groter dan € 250.000 per investering moeten worden gemeld.

Samenvattend

Het budgetrecht is aan het AB. Bij de uitvoering van de door het AB vastgestelde begroting, mag het DB in principe de budgetten niet over- en/of onderschrijden. In artikel 9 van de financiële verordening krijgt het DB beperkt de ruimte om wel te over- en/of onderschrijden maar dan tot 10% of maximaal € 250.000 per programma/effect en tot 10% of maximaal € 250.000 per investering waarbij de afwijking moet passen binnen het vastgestelde beleid en waarbij de dekking van de over- en/of onderschrijding elders binnen de begroting dient te worden gevonden. In de vorige versie moest de overschrijding worden opgevangen binnen hetzelfde programma. Dat is in de nieuwe versie iets ruimer gesteld. Het DB dient de afwijking tijdig, dat wil zeggen tijdens het begrotingsjaar te rapporteren aan het AB via tussentijdse rapportages.

De aanpassing van artikel 9 en 10 wordt verwerkt in een nieuw voorstel voor de verordening financieel beleid, beheer en organisatie AGV die in het najaar van 2026 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan het AB. Daar de commissie Begroten, Besluiten en Verantwoorden (BBV) nieuwe voorstellen over de verslaggeving en de financiële spelregels heeft aangeboden aan de minister van Binnenlandse Zaken, wordt de aanpassing van artikel 9 en 10, niet nu al, maar samen met de mogelijke nieuwe voorstellen van de commissie BBV, aangeboden aan het AB in het najaar van 2026 zodat alle aanpassingen gelijktijdig kunnen worden behandeld.

Memo

Datum
15 april 2026

Pagina
7 van 8

Memo

Bijlage 1 Tabel vergelijking art. 9 verordening financieel beleid, beheer en organisatie bij andere waterschappen

Datum
15 april 2026

Panina

Waterschap	Ruimte exploitatie pp	Ruimte kredieten	Bron	Compensatie
1 AA en Maas	10% tot € 2,5 mln	5% tot € 1 mln	FV 2025	elders binnen progr van ws of zh
2 Amstel, Gooi en Vecht	10% tot € 0,25	10% tot € 0,25	FV 2025	elders binnen begroting
3 Brabantse Delta	10% tot € 2	10%	M FV 2025	elders binnen begr, besluit mandatering
4 De Dommel	?	?		Budgethoudersregeling 2025 niet op site
5 De Stichtse Rijnlanden	geen max	geen max	FV 2025	expl elders binnen programma, investering binnen totaalkrediet
6 Delfland	10% tot € 0,5	10% tot € 0,5	FV 2025	expl elders binnen ander programma, investering geen compensatie elders
7 Drents Overijsselse Delta	5% tot € 1	projecten boven 1 mln	FV 2025	geen compensatie elders
8 Fryslan	5% tot € 1	5% tot € 0,1	FV 2025	expl elders binnen begr, investering geen compensatie
9 Hollands Noorderkwartier	?	?		
10 Hollandse Delta	uit onvoorzien	uit onvoorzien	FV 2025	compensatie uit onvoorzien
11 Hunze en Aa's	?	?	FV 2025	art 9 wordt naar verwezen maar ontbreekt in de verordening!
12 Limburg	geen max	geen max	FV 2025	expl binnen begroting, investering binnen MJ-begroting
13 Noorderzijlvest	geen max	proj vanaf 5 mln	FV 2025	expl elders binnen begr, investering geen compensatie. Aparte nota fin beleid 2025
14 Rijn en IJssel	1,5% van progr	20% tot max € 0,25	FV 2025	compensatie uit onvoorzien
15 Rijnland	2% progr	10% tot € 0,5	FV 2025	expl elders binnen begroting, investering geen compensatie
16 Rivierenland	geen max	geen max	FV 2025	elders binnen hetzelfde progr
17 Scheldestromen	5% progr	10% tot € 0,25	FV 2025	expl elders binnen begroting, investering geen compensatie
18 Schieland en Krimpenerwaard	5% tot € 0,25	10% proj tot max 3 mln,	FV 2025	expl elders binnen begroting, investering geen compensatie
19 Vallei en Veluwe	max € 2 mln per progr	max € 0,5 per krediet	Org 2025	zie art 9 org.verord, geen compensatie
20 Vechtstromen	geen overschrijding	geen overschrijding	FV 2025	geen art 9 ruimte
21 Zuiderzeeland	1% v/d begroting	5% geen max	FV 2025	expl elders binnen begroting, investering geen compensatie